

✂ ----- ↓ PŘED KOPÍROVÁNÍM PRO ŽÁKY OD TOHOTO MÍSTA ZAKRÝT ↓ ----- ✂

■ ŘEŠENÍ

1.

- a) Můj manžel je Gaston II. Jeho dcera je **Anna**.
- b) Můj švagr je bratr mé manželky, tedy **Gaston a Jan de Foix**.
- c) Můj otec je Gaston II. Jeho otec je **Jean I. de Foix**.
- d) Moje teta je sestra jednoho z mých rodičů, tedy **Markéta de Foix**.
- e) Moje dcera je Anna. Její babičkou je **Eleonora i Markéta de la Pole**.

2.

- a) Moje sestra je Kateřina. Její manžel je Gaston II. Jeho otec je **Jean I. de Foix**.
- b) Moje dcera je Anna. Anina matka je Kateřina. Její matka je **Eleonora**.
- c) Můj manžel je Jean I. Jeho syn je Gaston II. Jeho dcera je **Anna**.
- d) Moje švagrová je Markéta de Foix. Její matka je **Eleonora**.
- e) Moje vnučka je Anna. Její matka je Kateřina. Kateřinina matka je **Eleonora** (neboli já).

3.

- a) Můj tchán je Gaston IV. Jeho manželka je Eleonora. Její dcery jsou **Kateřina a Markéta de Foix**.
- b) Můj syn je Gaston II. Jeho děti jsou Anna, Gaston III., Jean a Pierre. Jejich strýcové jsou **Jan a Gaston de Foix**.
- c) Moje neteř je Anna. Její otec je Gaston II. Jeho matka je **Markéta de la Pole**.
- d) Moje dcera je Kateřina. Její manžel je Gaston II. Jeho matka je Markéta. Markétin manžel je **Jean I**.
- e) Můj bratr je Gaston III., Jean i Pierre. Jejich matka je Kateřina. Její manžel je Gaston II. Tchánem Gastona II. je **Gaston IV**.

4.

- a) Jean I. de Foix je otcem Gastona II. On je otcem Gastona III., Anny, Jeana de Foix-Candale a Pierra. Ti jsou dětmi **Kateřiny**.
- b) Eleonora je matkou Kateřiny, Jana, Gastona de Foix a Markéty de Foix. Kateřina má za manžela Gastona II. Ten je synem **Jeana I. de Foix a Markéty de la Pole**.
- c) Kateřina je sestrou Markéty de Foix. Ona je švagrovou **Gastona II**.
- d) Gaston IV. je otcem Kateřiny, Jana, Gastona de Foix a Markéty de Foix. Z nich jedině Kateřina je manželkou, a to Gastona II. On je otcem **Gastona III., Anny, Jeana de Foix-Candale a Pierra**.

Komentář

I když se úlohy o rodinných vztazích historických postav týkají bezprostřední životní zkušenosti dítěte jen minimálně, mohou být emocionálně choulostivé zejména pro děti z neúplných rodin. Je potřeba s tím počítat. Ze zkušenosti jedné paní učitelky víme, že se obdobný problém vyřešil, když si hoch za svého tatínka zvolil Supermana, za strýčka Batmana a podobně. Hoch potřeboval reprezentanta ve svém životě, aby sociální handicap překonal.

Z didaktického hlediska je důležité si uvědomit, že slova jako matka, syn, bratr... neoznačují konkrétní osobu, ale vztah, relaci. Výrok „Marie Španělská je matka“ říká pouze to, že tato žena má alespoň jedno dítě. Ale výrok „Marie Španělská je matka Rudolfa II.“ určuje vztah dvou osob. Řekneme-li „manželova matka“, pak vztahy „manžel“ a „matka“ skládáme. Je to propedeutika skládání funkcí; například funkce $y = (x + 1)^2$ je složením funkcí $z = x + 1$ a $y = z^2$. Tedy práce s rodokmenem učí žáka pracovat se vztahy (relacemi) a funkcemi.

Vztah matka je jednodušší než vztah sourozenec, protože je v reálném životě frekventovanější a dítě jej častěji slyší. Úlohy jsou obtížnostně gradovány. Obtížnost je však mj. také určena zkušenostmi řešitele, takže gradaci obtížnosti úloh mohou žáci vnímat různě. Do kategorie nejjednodušších rodinných vazeb jsme zařadili: matka/otec, syn/dcera, bratr/sestra, manžel/ka. Druhou kategorii tvoří: dítě, sourozenec, vnuk/vnučka, babička/dědeček/prarodič. Do nejnáročnější kategorie patří: švagr/švagrová, teta/strýc, neteř/synovec, bratranec/sestřenice, tchyně/tchán. V úloze 1 se vyskytují dvě jednoduché nebo jedna složitá vazba; v úloze 2 tři jednoduché nebo jedna složitá a jedna jednoduchá vazba; v úloze 3 čtyři jednoduché nebo jedna složitá a dvě jednoduché nebo dvě složitě vazby. V úlohách 1, 2, 3 řešitel zná autora výroku a postupně dohledává, o kom tento mluví. V úloze 4 řešitel ví, o kom se mluví, ale musí zpětně dohledat autora výroku. Tato verze je složitější.

Podobnou analogii představují úlohy: $3 + 4 = x$ (jednoduchá) a $3 + y = 7$ (složitější). První rovnici vyřešíme v podstatě jednoduše sečtením. U druhé rovnice (pokud nemáme zautomaizovaný algoritmus na její řešení) jsme nuceni zpětně dohledávat. Ještě obtížnější je úloha typu: Najdi všechny vazby typu X-Y... – nebo: Nalezni všechna A, B. A říká: „B je můj X.“ Například: A: „B je můj otec.“ Řešením by byly všechny dvojice otec–syn. Na náročnosti by přidala formulace A: „B je manžel mé matky.“

✂ ----- ✂